

**Den nordiske bispekonferansens hyrdebrev om
voksenkatekumenatet og opptagelse i Den katolske kirkes fulle fellesskap
21.09.2009**

”Og hvor er så inngangen hen?” – Om noen må spørre slik, da har arkitekten helt klart gjort en feil. Inngangen må og skal være lett å få øye på og inviterende i sin utførelse – så fremt man da ikke ønsker å holde ubudne gjester unna.

Hvordan står det i så måte til med inngangen til Kirkens hus – til de troendes fellesskap? Er denne inngangen enkel å få øye på, eller er det noe man først må spørre etter? Gjennom mange årtier og århundrer var dette selvsagt: Man blir kristen ved dåpen, da blir man tatt opp i de troendes fellesskap, i Kirken.

Troen er et personlig møte med Jesus Kristus, der man blir hans disippel. Dette krever at man stadig anstrenger seg for å tenke som ham, bedømme som ham, leve som han har levd ... Den hellige Cyprian av Kartago ble engang spurt: ”Hvordan vil du gå frem for å overbevise et menneske om kristendommen?” Han svarte: ”Jeg vil la ham bo ett år under mitt tak.”

Hvordan går det med voksne mennesker av i dag som interesserer seg for den katolske tro og ønsker å bli tatt opp i Kirken, mennesker som ønsker å tre inn i Kirkens hus? Dette er et spørsmål som ikke sjelden blir stilt av mennesker i de nordiske land. Kirkelige og samfunnsmessige forandringer har gjort det slik at ikke alle barn som fødes i dag, døpes som spedbarn. Bakgrunnen for dette kan for eksempel være at foreldrene ønsker å overlate avgjørelsen om tro til barna selv, eller at foreldrene selv har trått ut av Kirken. I våre land er det dessuten et stadig voksende antall konvertitter, mennesker fra andre kristne fellesskap og kirker, som ønsker å tre inn i Den katolske kirke.

For dem som i voksen alder søker inngangen til Kirkens hus, har Det annet vatikankonsil gjenåpnet en vei som kan spores nesten helt tilbake til begynnelsen av Kirkens lange historie – katekumenatet. Da *Rituale for voksnes innføring i det kristne liv* ble lagt frem i 1972, hadde man riktignok først og fremst de såkalte ”unge kirkene” i Afrika og Latin-Amerika i tankene. Det har medført at man i den europeiske kontekst fremdeles i dag ofte fremstiller ”individuell” undervisning hos sognepresten som den eneste muligheten for forberedelse til dåp. Dog fremstår voksenkatekumenatet åpenlyst med fremragende muligheter for evangelisering i våre nordiske land, både overfor søkende mennesker og i menighetene.

Katekumenatet er ingen dør til Kirkens hus, det er heller en vei – en vei som bør vare tilstrekkelig lenge, erfaringsmessig minst ett år. Hvorfor? Det å være kristen forutsetter alltid at man er blitt kristen, det vil si, beslutningen om å innordne seg og sitt liv under Jesu Kristi herredømme trenger en utvikling.

Det hender at mennesker begynner å interessere seg for kristendommen, og særlig for Den katolske kirke, etter at de har deltatt i og feiret en av kirkeårets store fester. De føler seg tiltrukket av liturgien og fellesskapet. Andre kan ha gjort en gudserfaring som, lik en første gnist, blir bestemmende for hvordan de fortsetter å søke og lengte. Alt dette er gode og viktige forutsetninger, dog for å treffe en beslutning, er det ikke tilstrekkelig. I tillegg må det gjøres en kritisk sammenstilling med egne idealer, verdier,

livsforestillinger og ønsker. Forholdet til Gud, til Jesus Kristus, må vokse. Man har behov for å modnes, bestå prøver og fordype seg.

Katekumenatet tilbyr derfor forskjellige trinn på veien til å bli kristen, hvorav noen innledes høytidelig med en egen ritus. Samspillet mellom liturgi og katekese fører til en levende og vedvarende vekst inn i Kirken. For eksempel blir dåpskandidatene ved feiringen av opptagelsen i katekumenatet spurt: "Hva søker du i Kirken?" For å kunne svare på dette spørsmålet, må det ha foregått en prosess av indre avklaring og avgjørelse. I det videre forløpet av katekumenatet blir kandidaten gjort fortrolig med den kristne lære, han deltar i feiringen av festene i det liturgiske år og blir med det mer og mer fortrolig med å tyde og forstå hendelsene i hverdagen på bakgrunn av Evangeliet. Til dette trenger han naturligvis hjelp, for å være kristen og å bli kristen kan man ikke alene. Katekumenatet som vei inn i Kirkens hus, er av den grunn alltid en vei som går i fellesskap med andre. Dette fellesskapet blir sikret gjennom katekumenatsgruppen (lik en miniatyrkirke). Til denne hører, ved siden av katekumenene eller konvertittene, noen medlemmer fra menigheten, presten og også fadderne, som i egenskap av nære ledsagere, står søkeren nær. Også her blir veien beredt gjennom katekumenatets forskjellige trinn og liturgiske feiringer. For eksempel overrekkes kandidaten Fadervår under én av de liturgiske feiringene, slik at han fra da av kan be sammen med menigheten. På denne måten vokser katekumenen skrittvis inn i menighetens sammenføyning. Han lærer at det å være kristen også betyr å påta seg ansvar i menighetens liv og å bidra med sine krefter og talenter, slik at det kan forbli en levende og voksende menighet.

Feiringen av det å bli en kristen ved dåp, fering og eukaristi, danner høydepunktet på katekumenatsveien.

Katekumenatet åpner imidlertid ikke bare en mulighet for dem som ønsker dåp, eller ønsker å konvertere, til å tre inn på veien som fører inn i Kirkens hus. I katekumenatet ligger det også en stor mulighet for de aktuelle menighetene. Når en har opplevd hvordan en voksen dåpskandidat trer frem for menigheten og uttrykker sitt ønske om å bli døpt og bli tatt opp i menighetens fellesskap, da trer plutselig spørsmålet etter ens egen dåp, ens egen kirketilhørighet og ens egen tro frem. Her blir det tydelig at Kirken ikke bare *har* en misjon, den *er* misjon, og hun kan derfor ikke gi avkall på å være misjonerende. Katekumenatet synliggjør at misjonsoppdraget er utstedt til alle: *Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler! Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende* (Matt 28, 19f). Her blir det tydelig at når mennesker kommer til oss og spør: "Hvor er inngangen hos dere?" da holder det ikke at vi viser dem videre til presten eller en annen pastoral medarbeider. Da trengs det i tillegg mennesker fra menigheten som sørger for at nykomlingen får en god og vennlig mottagelse, og som er beredt til å dele sin egen tro med ham. Ved dette vil en også selv oppleve at ens tro styrkes og ens egen dåp blir fornyet.

Katekumenatet, med sine forskjellige liturgiske feiringer og riter, bidrar dessuten til en gjenopplivning av de sakramentale tegn og riter. Vår katolske liturgi er i særlig grad rik på slike symboler og riter, skjønt, ved å la dem bli en vane og noe selvfølgelig, glemmer det seg en fare for at disse hellige handlinger blir tilslørt for tanke og sinn. Når menigheten følger en dåpskandidat eller konvertitt på katekumenatsveien, kan denne

ledsagelse fremstå som en menighetskatekese. Gjennom denne prosessen kan også gode katolikker nyoppdage liturgiens rikdom og på ny øse av denne.

I våre nordiske land praktiseres katekumenatet allerede i noen få menigheter. Men om vi nå ser for oss at flere og flere menigheter bestemte seg for å innføre katekumenatet, og flere og flere som søker dåp ville vokse inn i Kirken langs den vei som er beskrevet, hvordan skulle dette kunne få innvirkning på våre menigheter? Man kunne se for seg dannelsen av nye grupper, at menighetsmedlemmene fikk sjansen til å nyoppdage sin egen tro, at de nydøpte, enn si mennesker tilskyndet av Den Hellige Ånd, ville engasjere seg aktivt i menigheten, for eksempel som kateketer, lektorer etc. Videre skulle man kunne se en vekst i det å ta ansvar for hverandre, fordi mennesker i menigheten ville hatt konkret ansvar som ledsagere for dåpskandidatene. Bevisstheten om menighetens og hele Kirkens misjonerende sendelse ville vokse, og sammenhengen mellom tro og liv ville bli mer synlig. Den positive utstrålingen fra menighetene ville øke, og ved det ville den tiltrekke seg nye søkende. Slik kunne innføringen av katekumenatet bidra til å fornye hele menigheten.

Vi biskoper ønsker av den grunn å oppmuntre alle troende, prester, menighetsråd, pastoralråd og ordensråd til å komme sammen til samtale og vurdere om og i hvilken utstrekning katekumenatet kunne opprettes i flere menigheter. Dertil ønsker vi å tilskynde og oppmuntre til – kanskje skritt for skritt – å gjennomføre katekumenatets ulike trinn og riter i forberedelsen av voksne til dåp eller til opptagelse i Den katolske kirkes fulle fellesskap.

Vi ønsker dere Guds velsignelse over den forestående fastetid.

+Anders Arborelius OCD

Biskop av Stockholm

+Czeslaw Kozon

Biskop av København

+Bernt Eidsvig Can.Reg.

Biskop av Oslo
Administrator av Trondheim

+Peter Bürcher

Biskop av Reykjavik

+Teemu Sippo SCJ

Biskop av Helsinki

+Berislav Grgic

Biskop-prelat av Tromsø

+Gerhard Schwenzer SS.CC.

Biskop em. Oslo